

DOI: 10.31866/2410-1311.39.2022.256915

УДК 394.2:316.728

СВЯТО І БУДЕННІСТЬ: СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИМІРИ ПРОТИСТАВЛЕННЯ

Козловська Марина Вікторівна

Здобувач,

ORCID: 0000-0002-2906-672X, e-mail: maruselj6969@gmail.com,

Київський національний університет культури і мистецтва,

вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133

Для цитування:

Козловська, М.В. (2022). Свято і буденність: соціокультурні виміри протиставлення. *Питання культурології*, (39), 151-159. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.39.2022.256915>.

Анотація

Мета статті — визначити основні соціокультурні особливості свята у протиставленні буденності. Методологія дослідження ґрунтується на загальнонаукових та спеціальних методах наукового пізнання, інтегрованих з культурології, соціології, філософії, що сприяло міждисциплінарному синтезу наукової рефлексії. Соціокультурний підхід дав змогу проаналізувати свято та буденність на основі парадигмальної єдності: соціум — культура — людина. Всебічний аналіз предмета вивчення уможливили принципи об'єктивності та неупередженості. Наукова новизна полягає у дослідженні свята як соціокультурного феномену у вимірах повсякденності, адже нині свято змінює своє функціональне навантаження, істотно впливає на характер не лише святкового, а й буденного часу, тобто визначає основні риси стилів життя та повсякденності, набуваючи ознак актуального соціокультурного феномену. Висновки. Пізнавальна модель дослідження свята як соціокультурного феномену має ґрунтуватися на низці парадигм, зумовлених особливостями онтологічного сенсу буття людини, насамперед у життєвому вимірі двох невід'ємних дихотомічних явищ повсякденності — святковості та буденності. Єдність яких практично і визначає існування людини як суспільної істоти, включеної в складний організм міжсуб'єктної комунікації на всіх рівнях соціокультурної взаємодії. За допомогою обрядів свято регулює соціокультурні процеси, забезпечуючи природний принцип чергування та своєрідний баланс, що дає змогу людині й суспільству спорадично переключатися та забезпечує відтворення культури на всіх рівнях побутування. Визначено, що свято стає своєрідним душевним поривом, архетипом, який спонукає нас брати участь у святкових заходах, навіть не враховуючи їх роль як релаксуючих чи компенсаторних чинників.

Ключові слова: свято; повсякденність; соціокультурний вимір; буденність; відпочинок; дозвілля

Вступ

Останніми роками, коли відбуваються якісні зміни у соціокультурній сфері, покращуються побутові умови, збільшується кількість вільного часу тощо, значно зростає роль свята в суспільному побутуванні. На тлі трансформаційних, почасти кризових змін у розвитку культури, відродження інтересу до буттєвості пересічної людини, значення в її житті сакральності, ритуалів та символів, а також неоднозначного ставлення до дозвілля в умовах пріоритету трудової діяльності, свято змінює своє функціональне навантаження, істотно впливає на характер не лише святкового, а й буденного часу, тобто визначає основні риси стилів життя та повсякденності, набуваючи ознак актуального соціокультурного феномену.

Дослідженню повсякденності та її зв'язку зі святом присвячені праці І. Касавіна, С. Щавельова (Касавин & Щавелев, 2004), М. Бахтіна (Бахтин, 1990), А. Шюца, Л. Григор'єва (Григорьев, 1988), І. Рибнікової (Рыбникова, 2001), О. Бойко (2012) та ін.

Також слід зазначити, що на розмежуванні святкового і буденного ґрунтується низка концепцій, які трактують зміст свята, зокрема його походження. Серед них соціальна концепція Адр. Піотровського, яка наголошує на сенсі свята у подоланні побутової повсякденності; аграрно-продукуюча (В. Пропп), яка концентрується на визначальному впливі суспільно-трудової діяльності людини на виникнення свята та на особливості проведення вільного часу. Комунікативна концепція А. Мазаєва ґрунтується на виникненні свята внаслідок розвитку спілкування людей в умовах вільного часу, а концепція К. Жигульського підкреслює об'єктивну ритміку буднів та свят. На жаль, в українській культурології не вистачає праць на задану тематику, що й зумовило її вибір та окреслило мету статті.

Мета статті

Метою статті є визначення основних соціокультурних особливостей свята у протиставленні буденності. Методологія дослідження ґрунтується на загальнонаукових та спеціальних методах наукового пізнання, інтегрованих з культурології, соціології, філософії, що сприяло міждисциплінарному синтезу наукової рефлексії. Соціокультурний підхід дав змогу проаналізувати свято та буденність на основі парадигмальної єдності: соціум — культура — людина. Всебічний аналіз предмета вивчення уможливили принципи об'єктивності та неупередженості. Наукова новизна полягає у дослідженні свята як соціокультурного феномену у вимірах повсякденності.

Виклад матеріалу дослідження

Дослідники І. Касавін та С. Щавельов (Касавин & Щавелев, 2004) зазначають, що «найважливішою властивістю повсякденності є те, що вона постійно рухається далі та не терпить перерви. Зазвичай вона не переривається цілком навіть надзвичайними подіями, натомість навіть наполегливо вимагає їхнього рутиноподібного обліку» (с. 238).

«Рутиноподібні» життєві практики повинні бути системними, стабілізуючими, постійно відтворюватися/повторюватися, тобто відбуватися щодня, набути

статусу щоденних. Поняття «щоденний» тлумачиться так: 1) який буває, відбувається, повторюється щодня; 2) звичайний, повсякденний, буденний (Словник УА, б.д.).

Та якими б різноманітним не були життєві світи та спосіб життя, для більшості людей свято, хоча і є частиною повсякденного життя, проте не є рутинізованою буденною практикою.

На характеристиці свята як антитезі будням, звичайному життю, специфічно короткочасній формі людського буття наголошує «Великий тлумачний словник з культурології»: «свято — протиставлений будням (повсякденності) відрізок часу, що характеризується радістю та урочистістю, виділений у потоці часу на згадку або на честь когось або чогось, що володіє сутнісним зв'язком зі сферою сакрального, що відзначається у культурній чи релігійній традиції як інституціо-налізоване дійство, яке забезпечує його учасникам максимальну причетність до цієї сфери. Зазвичай протистоїть не просто будням, а деяким «невдалим» відрізкам часу (...) Протиставлення свята повсякденності досить точно повторює протиставлення сакрального профанному» (Кононенко, 2003, с. 326–327).

Щодо принципового розмежування буденного і святкового стану та часу свідчить народна творчість, зокрема приказки, прислів'я: «Трутням свято і в будень», «Велике свято, що Гриць у церкві», «Гуляй, тату, — завтра свято», «Лінивому завжди свято». У словнику В. Даля (1994) згадується така «святкова» народна творчість: «Примічай будні, а свята самі прийдуть», «І дурень свято знає, та буднів не пам'ятає», «Відсвяткували, пора за розум взятися» (с. 381).

Подібні вислови можна знайти й в інших мовах, наприклад, у французькій: «Спочатку робота, задоволення потім», «Лінивому кожен день свято», «Змішуй діло з безділлям — жити будеш з весіллям» тощо.

Частково суголосною є позиція філософа Й. Пайпера (Pieper, 1999), висловлена ним у праці «В гармонії зі світом. Теорія свята». Своє розуміння свята він концептуалізує через дихотомію «святковість — буденність», хоча і наголошує, що ця антитеза стосується зовсім іншої категорії, ніж, скажімо, ліворуч і праворуч, або день і ніч. Тобто це значить, що робочий і святковий день не є взаємовиключними поняттями. Йдеться про те, що праця — це буденність, а свято — це щось особливе, незвичайне, перерва у звичайному плині часу. Дослідник наголошує, що свято кожного дня, навіть через день — це ідея, яка не може бути реалізована на практиці, хоча й не обов'язково суперечить концепції свята, просто це навряд чи здійсненне в житті людей (Pieper, 1999, с. 3). Свято може виникнути лише з фундаменту життя, звичайну форму якому надає саме робочий день. Свято — це своєрідна ілюзія, втеча від буденності.

Водночас дослідник не просто протиставляє свято буденності, воно, на його думку, є своєрідним способом упорядкування історичного часу, ідеальною рамкою, яка наповнюється потрібними відповідними часу соціокультурними цінностями — символами, образами, інтересами, емоціями, потребами і бажаннями. В жорсткій ритуальній циклічності, чергуванні святкових та буденних днів полягає темпоральність свят, особливо релігійних і обрядових.

Отже, повсякденність охоплює і щастя, і працю, і задоволення, і радість від спітнілого чола, а також споживання життєвої енергії. Якщо один елемент

у цих парах пригнічений, реальність праці фальсифікується і править фальшива святковість.

Так, діяльність, яка сама собою є значущою, стає синонімом свята. Святкувати свято означає робити щось, що жодним чином не прив'язане до інших цілей: «тому що» і «для того, щоб». Справжнє свято не можна уявити поза сферою діяльності, тому той, хто не може сказати, яка діяльність має значення, не зможе надати концепцію свята. І якщо ця неспроможність екзистенційна, а не просто інтелектуальна, то передумов для визначення будь-якого свята бракує (Pieper, 1999, с. 9).

Й. Пайпер вважає, що заможний клас навіть не може просто розважитися, не кажучи вже про свято, адже він зазвичай бездіяльнісний. «Дольче віта» — вкрай несвяткова справа. Саме з цим фактом філософ пов'язує придворні свята доби бароко, які історики описують як надзвичайно святкові. Однак, на його думку, вони виникли не від радості життя, а від *horror vacui* (страху порожнечі), нудьги, адже їхнє повсякденне життя було позбавлене праці, тому йому апріорі бракувало справжньої святковості. Так виникали псевдо свята (Pieper, 1999, с. 6).

А. Шюц також розуміє повсякденну реальність як таку, що вносить зміни в навколишній світ за допомогою фізичних тілесних дій, тобто як трудову. Превалююча форма активності відіграє конститутивну роль щодо когнітивного стилю, наділяючи його єдністю, зв'язуючи всі елементи (Григорьев, 1988, с. 125). Трудова діяльність, на його думку, — це вплив людини на фізичні об'єкти, водночас дослідник не розрізняє творчу і руйнівну діяльність (Григорьев, 1988, с. 127).

Відтак, у механізмі чергування святкового і буденного часу закладена потреба і здатність людини відпочивати, звільнятися від норм повсякденного життя, зокрема від напруження, властивого часові, під час якого ми виконуємо професійні функції. Тому свято інколи вчені трактують досить просто — як щось, протилежне праці, робочим будням, повсякденню. Тобто свято — це вихідний, відпочинок, час розслаблення, відновлення фізичних і психічних сил.

Фактично свято і потрібне для того, щоб людина могла відновити сили та повернутися до продуктивної діяльності. Воно є необхідним аспектом буття людини, а святкове дозвілля забезпечує потребу у відпочинку, без якого неможливо сьогодні уявити повноцінне існування.

Недарма з-поміж низки підходів до розуміння свята дослідники обґрунтовують трудовий (В. Чичеров, В. Пропп), рекреативний (Н. Мизов), компенсаторний (Н. Рейн).

Щоправда, для сучасної людини часто робочий час, праця, матеріальне виробництво стають, на переконання І. Рибнікової (Рыбникова, 2001), чи не єдиним сенсом життя, «єдиним принципом, що конститує його суб'єктивність», своєрідним «ідолом». Водночас реалізація людської самості лише через працю, потужний індустріально-технічний розвиток, який породив ілюзію, що саме до цього зводиться прогрес культури, може призвести до відчуження від праці, перевтоми, втрати свободи та творчих потенцій людини.

Також святкову культуру розуміють як набір феноменів художньої культури, соціокультурних практик, мистецтва, елементів народної творчості тощо, які перебувають за межами повсякденності та володіють низкою позитивних момен-

тів, які характеризують різні аспекти побутування людей, протиставлені повсякденній офіційній впорядкованості, церемоніальним контактам між людьми. Так свято стає часом, вільним від обмежень та заборон на атмосферу веселощів і відповідну дещо фамільярну поведінку. Все, що забороняється у повсякденній комунікації, вважається природним для святкової взаємодії. Так, відповідно до психоаналітичної концепції, саме свято — це час порушення суспільних норм, різних заборон, табу і правил поведінки. Наприклад, для Ф. Ніцше глибинний сенс свята у тому, що за його допомогою людина реалізує свої екзистенційні потреби, в змозі пережити стани, зокрема катарсис, що власне і дає відчуття повноти життя.

Свято стає своєрідним душевним поривом, архетипом, який спонукає нас брати участь у святкових заходах, навіть не враховуючи їх роль як релаксуючих чи компенсаторних чинників.

Як зазначає А. Байбурін (1985), «кожній етнічній культурі характерні свої уявлення щодо значущості тих чи інших аспектів поведінки, а отже, своя конфігурація межі між обов'язковою (типізованою) та вільною (індивідуальною) поведінкою» (с. 38).

У такому контексті свято вже не розуміється як пустопорожній час з недолугим набором «попсових» і «масових» практик. Тут справедливо зазначити, що таке ставлення до свята не є дивним, адже тривалий час свята були символами відходу від обмежень повсякденного життя аж до ейфоричних, аномальних форм існування, формою пустопорожнього веселого проведення часу. Так, М. Бахтін (Бахтин, 1990) вважає: «Спільним знаменником усіх карнавальних рис різних свят є істотне відношення цих свят до веселого часу» (с. 243).

Тому тривалий час свято розглядалося як час надмірностей, символ відриву від реальності чи навіть як інверсія нормальності. Таке розуміння засноване на дюркгеймівському протиставленні священного та профанного, періодів порядку та безладу, у цьому разі — безладу святкового.

Водночас свято — це вільний від робочих справ час, а саме святкування — це своєрідний ритуал, обряд, видовище, урочисті дії. Отже, свято може бути засобом не просто вивільнення від рутини повсякденного життя, а й звільнення від певної соціальної та економічної реальності; не просто вихідним днем, днем відпочинку від роботи, що наче підпорядкований професійному святковому календарю, а самодостатньою цінністю, яка є показником гуманності повсякденності та апелює до вторинності праці щодо святкового дозвілля.

У такому розумінні свято також апелює до поняття свободи, свободи від будь-яких обов'язків, не лише професійних. До можливості дозволити собі різні вільності — в одязі, поведінці, манері спілкування. З цього випливає, що свято дає свободу в різних сферах та можливість хоч би на нетривалий час уникнути контролю з боку керівництва чи суспільних норм. Так свято стає втіленням свободи у різних конфігураціях, зокрема «у святкові дні людина може вивільнити свої прагнення та імпульси, які стримуються повсякденністю, та продемонструвати всі свої почуття» (Бойко, 2012, с. 134).

Останнім часом навіть щорічна відпустка на роботі дедалі більше набуває ознак свята, оскільки останнє також асоціюється з вихідним днем. Тому сьогодні

цінність роботи та навіть рівень людської гідності при її виконанні вимірюється не стільки заробітною платнею, скільки критеріями відпустки. Тобто тим, яку відпустку людина може собі дозволити як за тривалістю, так і за фінансовими можливостями.

Відповідні «святкові» кінофільми, зображення, прикрашання, реклама тощо сприяють побудові в нашій уяві стереотипних сценаріїв свят, культивують і підтримують мрії про відпочинок, задоволення, безтурботність, на протигагу робочим будням, рутині та обмеженням різного ґатунку. Уявити себе у відпустці, помряти, подумки спроектувати/перенести себе в цей час — це все вже є своєрідним способом вирватися зі свого нинішнього буденного стану та відволіктися від реальних матеріальних статків.

Очікування свята ніби нівелює статус, професійну ідентичність, які на певний час перестають конкурувати між собою.

Зі свого боку завдяки цьому збільшується цінність самої роботи, що корелюється показником того, скільки і як може собі людина дозволити під час відпустки чи святкування. Так, святкові, вихідні дні та відпустка задають своєрідний ритм робочим будням. Частково або повністю відірване від ритмів і поточних зобов'язань, свято апріорі посилює символізм буднів у різних соціальних групах.

Руйнуючи рутину повсякденності, як зазначає Х. Кокс (Сох, 1969), свято заповнює досвід і компенсує обмеженість. Дозвілля, яке вивільняється унаслідок науково-технічного розвитку, змушує поставити під сумнів традиційний культ трудової діяльності. Х. Кокс (Сох, 1969) вважає, що саме молодіжна культура хіпі нагадала сучасному, замиленому роботою суспільству про свято. Хоча вони, на думку дослідника, засновуючи власні урочистості та ритуали, лише частково стикаються зі справжнім святом, святкують фактично абстракцію свята, їхні святкування беззмістовні, не пов'язані з історичними подіями та соціальними сподіваннями, позбавлені політичного виміру, а тому виглядають лише як яскрава втеча від життя.

Крім того, ілюзорні святкові спогади, очікування свята стають виміром своєрідної мобілізації, колективного співжиття, якому іманентне ідеологічне єднання, почасти не позбавлене політичного забарвлення. Тому в історичній ретроспективі можна вважати свята одним з ідеологічних міфів, а також механізмом ототожнення з символами лібералізму і демократії, умовою вільного існування людини.

Також щодо свята справедливо, на нашу думку, порушувати питання не тільки про його інший час та інше місце щодо буденності, а й про його функції як засобу організувати та естетично оформлювати вільний час, бути протиотрутою або навіть ефективним засобом протистояння справжній рутинній повсякденній реальності.

Щоправда, як наголошує О. Бойко (2012), позаяк сама повсякденність сьогодні почасти набуває естетизованих форм, почасти відбувається стирання відмінностей між нею та святом, «а святкові дії замінюються розважальними, видовищними феєріями» (с. 132).

Загалом, на наше переконання, так лише проявляється природний принцип чергування, своєрідного балансу, адже за допомогою обрядів свято дає змогу

суспільству спорадично переключатися, а відтак — регулювати соціокультурні процеси. Отже, соціокультурну значущість свята, як такого ціннісного регулятора, не варто ігнорувати.

Насамкінець зазначимо, що соціокультурне значення свята у контексті повсякденності перегукується з поняттям подієвої культури та відповідних комунікацій. А. Смирнова (2016) визначає подієві комунікації як особливий тип соціальної взаємодії. Вони через множинності своїх жанрів (святково-карнавальні, ритуальні, розважальні та ін.) адаптовані (і сюжетно, і мотиваційно) до різних видів спеціалізованої культури (фестивалів, ярмарок, церемоній та спортивно-видовищних заходів, виставок, презентацій, конкурсів та концертів, благодійних та громадсько-політичних акцій, наукових конференцій та ін.). Попри існуючі між ними відмінності в соціальних функціях, формах та засобах вираження, сутнісно вони зводяться до спеціально організованих заходів.

Тобто такі заходи, фактично і свята, є спеціальною подією у різних формах «неповсякденної» взаємодії безпосередніх учасників, що дає змогу зафіксувати їхнє соціокультурне функціональне призначення як засобу відтворення культури на спеціалізованому рівні.

■ Висновки

Отже, пізнавальна модель дослідження свята як соціокультурного феномену має ґрунтуватися на низці парадигм, зумовлених особливостями онтологічного сенсу буття людини, насамперед у життєвому вимірі двох невід'ємних дихотомічних явищ повсякденності — святковості та буденності. Єдність яких практично і визначає існування людини як суспільної істоти, включеної в складний організм міжсуб'єктної комунікації на всіх рівнях соціокультурної взаємодії. За допомогою обрядів свято регулює соціокультурні процеси, забезпечуючи природний принцип чергування та своєрідний баланс, що дає змогу людині і суспільству спорадично переключатися та забезпечує відтворення культури на всіх рівнях побутування.

■ Список використаних джерел

- Байбурин, А. К. (1985). Этнические аспекты изучения стереотипных форм поведения и традиционная культура. *Советская этнография*, (2), 36–46.
- Бахтин, М. М. (1990). *Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса* (2-е изд.). Художественная литература.
- Бойко, О. (2012). Свято як екзистенційна основа буття людини. *Світогляд — Філософія — Релігія*, 2, 132–140.
- Григорьев, Л. Г. (1988). «Социология повседневности» Альфреда Шюца. *Социологические исследования*, (2), 123–128.
- Даль, В. И. (1995). *Толковый словарь живого великорусского языка* (Т. 3). ТЕРРА.
- Касавин, И. Т., & Щавелев, С. П. (2004). *Анализ повседневности. Канон+*.
- Кононенко, Б. И. (2003). *Большой толковый словарь по культурологии*. Вече 2000; АСТ.
- Рыбникова, И. Ю. (2001). *Бытийный статус праздника* [Диссертация кандидата философских наук, Сибирский государственный автомобильно-дорожный университет].

- Словник UA. (б.д.). Щоденний. В *Словник UA. Портал української мови і культури*. Взято 9 лютого, 2022, з <https://slovnuk.ua/index.php?swrd=%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9>
- Смирнова, А. Ю. (2016). *Событийные коммуникации в культуре постмодерна: культурфилософский анализ* [Автореферат диссертации кандидата философских наук, Российская академия народного хозяйства и государственной службы при Президенте Российской Федерации].
- Cox, H. (1969). *Feast of Fools. A Theological Essay on Festivity and Fantasy*. Harvard University Press.
- Pieper, J. (1999). *In Tune with the World. A Theory of Festivity*. St. Augustines Press.

Reference

- Baiburin, A. K. (1985). Etnicheskie aspekty izucheniya stereotipnykh form povedeniya i traditsionnaya kul'tura [Ethnic Aspects of the Study of Stereotypical Forms of Behavior and Traditional Culture]. *Sovetskaya Etnografiya*, (2), 36–46 [in Russian].
- Bakhtin, M. M. (1990). *Tvorchestvo Fransua Rable i narodnaya kul'tura srednevekov'ya i Renessansa [Creativity of Francois Rabelais and Folk Culture of the Middle Ages and the Renaissance]* (2nd ed.). Khudozhestvennaya literatura [in Russian].
- Boiko, O. (2012). Sviato yak ekzystentsiina osnova buttia liudyny [Celebration as an Existential Foundation of Human Being]. *Worldview — Philosophy — Religion*, 2, 132–140 [in Ukrainian].
- Cox, H. (1969). *Feast of Fools. A Theological Essay on Festivity and Fantasy*. Harvard University Press [in English].
- Dal', V. I. (1995). *Tolkovyi slovar' zhivogo velikorusskogo yazyka [Explanatory Dictionary of the Living Great Russian Language]* (Vol. 3). TERRA [in Russian].
- Grigor'ev, L. G. (1988). "Sotsiologiya povsednevnosti" Al'freda Shyutsa ["Sociology of Everyday Life" by Alfred Schutz]. *Sotsiologicheskie Issledovaniya*, (2), 123–128 [in Russian].
- Kasavin, I. T., & Shchhavelev, S. P. (2004). *Analiz povsednevnosti [Analysis of Everyday Life]*. Kanon+ [in Russian].
- Kononenko, B. I. (2003). *Bol'shoi tolkovyi slovar' po kul'turologii [Big Explanatory Dictionary of Cultural Studies]*. Veche 2000; AST [in Russian].
- Pieper, J. (1999). *In Tune with the World. A Theory of Festivity*. St. Augustines Press [in English].
- Rybnikova, I. Yu. (2001). *Bytiinyi status prazdnika [Existential Status of the Holiday]* [PhD Dissertation, Siberian State Automobile and Highway University] [in Russian].
- Slovnuk UA. (n.d.). Shchodennyi [Daily.]. In *Slovnuk UA. Portal Ukrainskoi movy i kultury*. Retrieved February 9, 2022, from <https://slovnuk.ua/index.php?swrd=%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9> [in Ukrainian].
- Smirnova, A. Yu. (2016). *Sobytiinye kommunikatsii v kul'ture postmoderna: kul'turfilosofskii analiz [Event Communications in Postmodern Culture: Cultural and Philosophical Analysis]* [Abstract of PhD Dissertation, Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration] [in Russian].

HOLIDAY AND EVERYDAY LIFE: SOCIOCULTURAL DIMENSIONS OF OPPOSITION

Maryna Kozlovska

Doctoral Candidate,

ORCID: 0000-0002-2906-672X, e-mail: maruselj6969@gmail.com,

Kyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the article is to determine the main sociocultural features of the holiday in contrast to everyday life. The research methodology is based on general scientific and special methods of scientific knowledge, integrated from cultural studies, sociology, philosophy, which contributed to the interdisciplinary synthesis of scientific reflection. The sociocultural approach made it possible to analyse the holiday and everyday life based on paradigmatic unity: society — culture — man. Comprehensive analysis of the subject of study was made possible by the principles of objectivity and impartiality. The scientific novelty is the study of the holiday as a sociocultural phenomenon in the dimensions of everyday life because today the holiday changes its functional meaning, significantly affects the nature of not only festive but also everyday time, i.e. determines the main features of lifestyles and everyday life acquiring signs of a relevant sociocultural phenomenon. Conclusions. The cognitive model of the holiday study as a sociocultural phenomenon should be based on a number of paradigms due to the peculiarities of the ontological meaning of human existence, primarily in the vital dimension of two integral dichotomous phenomena of festivity and everyday life. Their unity practically determines the existence of man as a social being, included in the complex organism of intersubjective communication at all levels of sociocultural interaction. With the help of rituals, the holiday regulates sociocultural processes, providing a natural principle of alternation, a kind of balance that allows people and society to switch sporadically, which, in turn, ensures the reproduction of culture at all levels of life. The article determines that the holiday becomes a kind of emotional impulse. This archetype motivates us to participate in festive events, even without considering their role as relaxing or compensatory factors.

Keywords: holiday; everyday life; social culture; rest; leisure

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.